

- 8 John Knox (1505?-1572)
- 9 Szegedi Kis István (1505-1572)
- 10 Jean Calvin (1509-1564)
- 11 Michael Servetus (1511-1553)
- 12 Dávid Ferenc (1520?-1579)
- 13 Méliusz Juhász Péter (1532-1572)
- 14 Zacharias Ursinus (1534-1583)
- 15 Caspar Olevianus (1536-1587)

EGYHÁZTÖRTÉNETI TÉRKÉPTÁR

Térképgyűjtemény
a középiskolai református hit- és erkölcsstan oktatásához

*„...erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek,
és tanúim lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában,
sőt a föld végső határáig.” (ApCsel 1,8)*

EGYHÁZTÖRTÉNETI TÉRKÉPTÁR

**Térképgyűjtemény
a középiskolai református hit- és erkölcsstan oktatásához**

REFORMÁTUS PEDAGÓGIAI INTÉZET
Budapest, 2019

EGYHÁZTÖRTÉNETI TÉRKÉPTÁR

Készült a Református Pedagógiai Intézet hit- és erkölcsstan nyomtatott és digitális taneszköz fejlesztő programja keretében a következő középiskolai református hit- és erkölcsstan modulok segédleteként:

- RP-011/ME10. Egyetemes egyháztörténet. Egyháztörténet alapmodul. Tegyetek tanítvánná minden népet. RPI, Budapest, 2017.
Szerző: Márkus Gábor
- RP-010/ME20. Magyar egyháztörténet. Egyháztörténet alapmodul. Isten hozzánk való szeretete. RPI, Budapest, 2017.
Szerző: Márkus Gábor

Tanári segédlet és digitális anyagok elérhetősége: www.refpedi.hu/alapmodulok

Az Egyháztörténeti Térképtár az RPI által fejlesztett térképeket tartalmazza és kereskedelmi forgalomba nem kerül.

A gyűjteményben található térképek egyenként és egyben is letölthetők az RPI oldaláról a következő oldalon:
<http://refpedi.hu/térképek-és-illusztrációk-0>

A felhasznált idézet forrása: Biblia. Revideált új fordítás (RÚF 2014), Magyar Bibliatársulat.

A kiadványból bármely részletnek az oktatási célon túli felhasználása csak a Kiadó és a Szerző előzetes engedélyével lehetséges.

Szakmai fejlesztő: Márkus Gábor

A térképeket rajzolta: Bódi Katalin

Szerkesztő és lektor: Dr. Szászi Andrea

© Márkus Gábor, 2019

© Bódi Katalin, 2019

© Református Pedagógiai Intézet, 2019

Tartalomjegyzék

EGYETEMES EGYHÁZTÖRTÉNET

1. Keresztyénség az I. században	7
2. Szerzetesség, egyházi élet és egyházszakadás a XI. századig	8
3. A keresztyénség elterjedése a XI. század közepéig	9
4. A keresztyénség Európában a XI–XV. században	10
5. A reformáció Európában	11
6. Az ellenreformáció Európában (XVI–XVII. század)	12
7. Németalföld szabadságharca	13
8. Franciaország vallási helyzete a XVI–XVII. században	14
9. A legfontosabb szerzetesrendek (a XVIII. században)	15
10. A világ vallásai 1900 körül	16
11. Amerika vallási megoszlása 1950 körül	17
12. Misszió Afrikában	18
13. A keresztyének aránya a világ országaiban	19
14. A világ vallási térképe napjainkban	20
15. Keresztyénellenesség, keresztyénüldözés a 2010-es években	21
16. A Református Egyházak Világközössége tagegyházainak államok szerinti elhelyezkedése	22

MAGYAR EGYHÁZTÖRTÉNET

1. Ókeresztyén emlékek a Kárpát-medencében az V. századig	23
2. A honfoglaló magyarok vándorlása az írott források értelmezése alapján	24
3. A honfoglaló magyarok vándorlására vonatkozó régészeti leletek lelőhelyei	25
4. Kalandozások a X. században	26
5. Keresztyén misszió a X. századi Magyarországon	27
6. A magyar egyházszervezet a XI. században	28
7. Magyar misszió a XI–XV. században	29
8. A magyarországi reformáció (XVI. század)	30
9. A magyarországi ellenreformáció (XVII. század)	31
10. Kárpát-medencei népességmozgások a XVIII. században	32
11. A szerzetesség fontosabb emlékei Magyarországon a XVIII. századig	33
12. Felső- és középfokú oktatás a Kárpát-medencében (XVIII. század)	34
13. A magyar reformátusság a Kárpát-medencében 1890-ben	35
14. Magyarország vallási viszonyai (1910)	36
15. A trianoni béke	37
16. A magyar reformátusság a Kárpát-medencében 2009-ben	38
17. A magukat magyarnak vallók számaránya 2009-ben	39
18. Keresztyénség Magyarországon (2000–2015)	40
19. A magyarországi reformátusság területi megoszlása (2011)	41
20. Nevezetes református kollégiumok, neves tanárok	42
21. Nevezetes református kollégiumok, híres diákok	43
22. A mai magyar református középiskolák (2018)	44

A keresztyénség az I. században

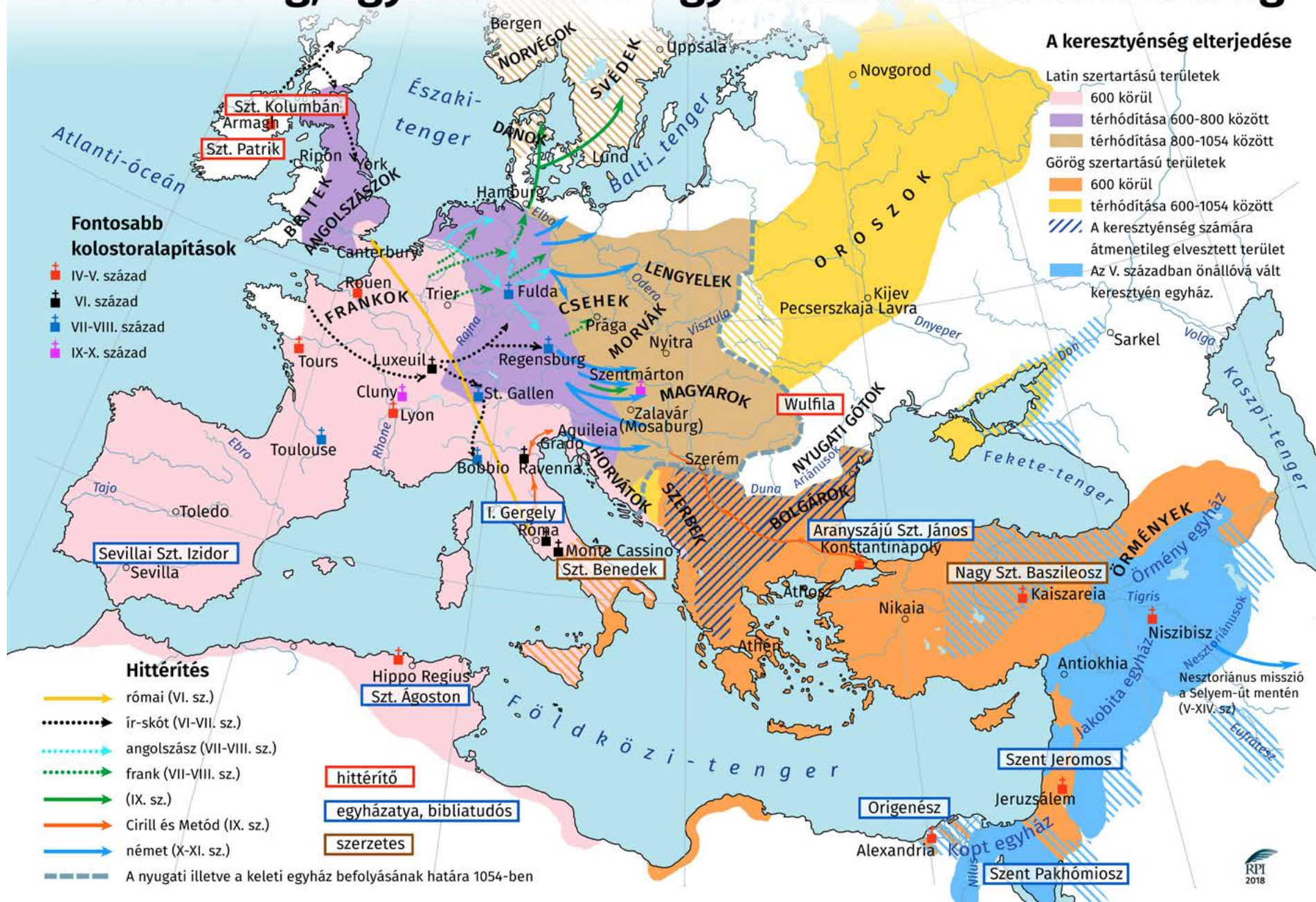
Jelmagyarázat

- Keresztyén közösség az I. században
- Pál apostol levelének címzettje
- A Jelenések könyvében megszólított gyülekezet
- Pál apostol első missziói útja (47-49 k.)
- Pál apostol második missziói útja (49-52 k.)
- Pál apostol harmadik missziói útja (53-57 k.)
- Pál apostol tengeri útja Rómába (59-60 k.)

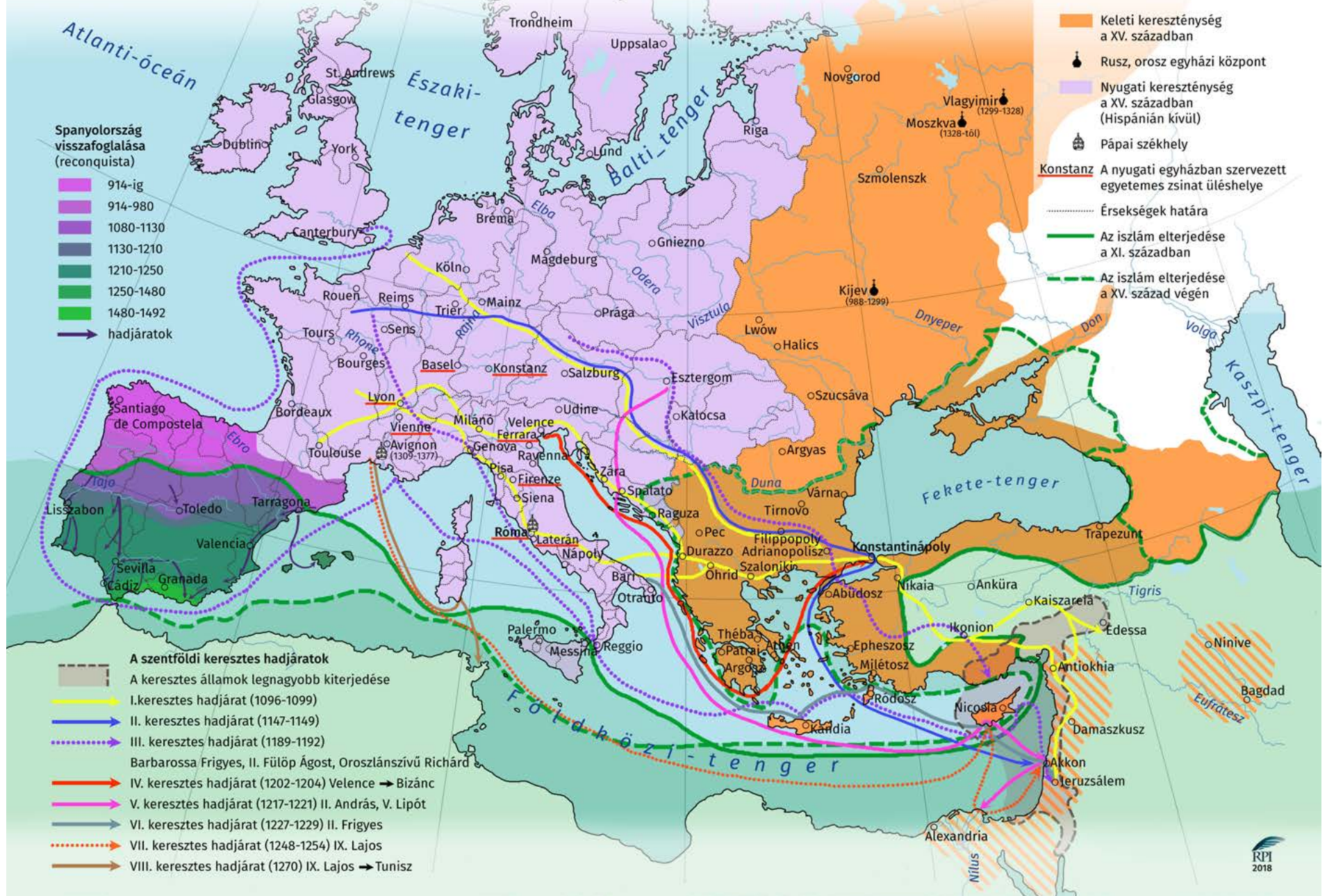
A Jelenések könyvében megszólított gyülekezetek

Szerzetesség, egyházi élet és egyházszakadás a XI. századig

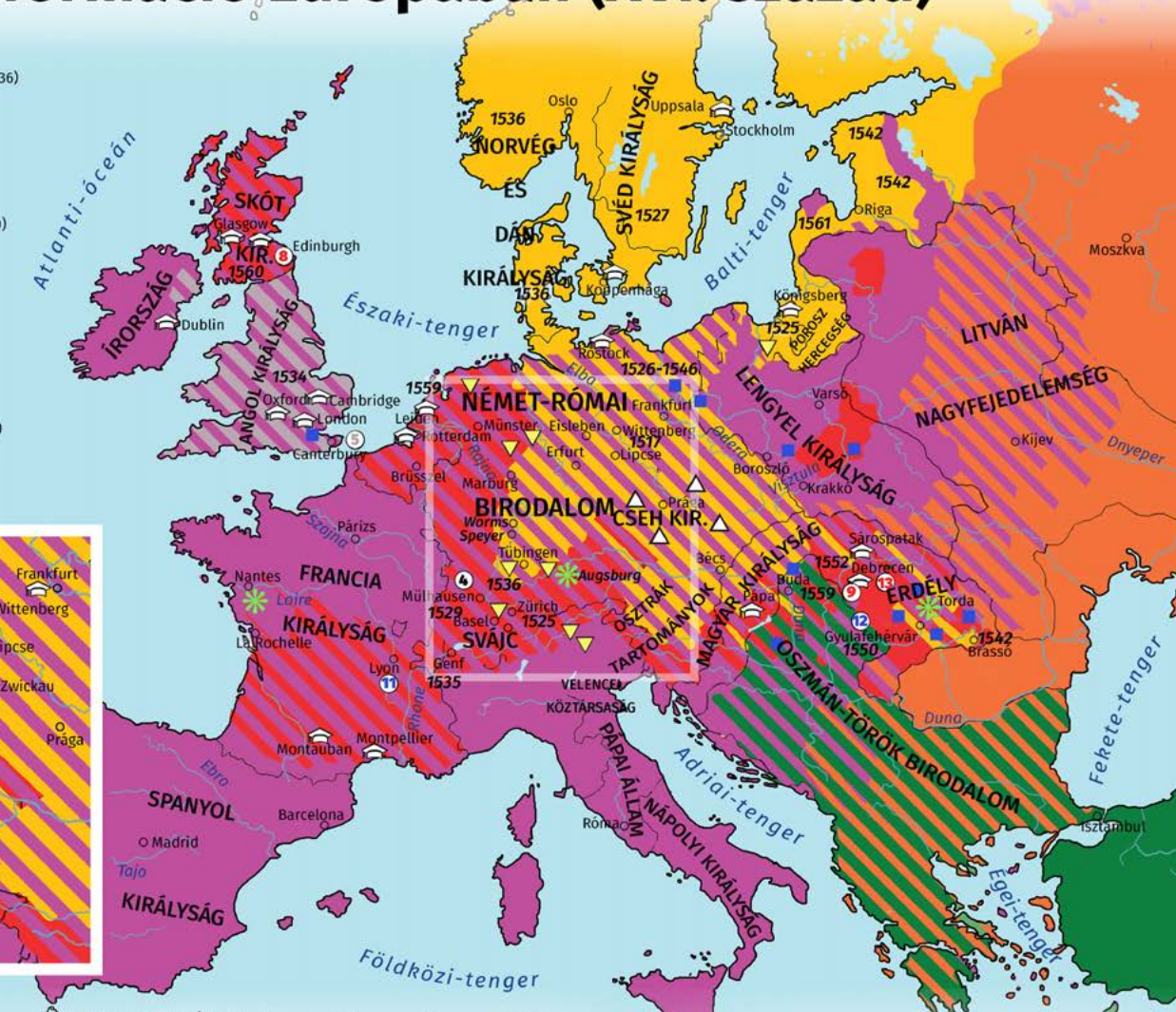

A keresztyénség Európában a XI-XV. században

A reformáció Európában (XVI. század)

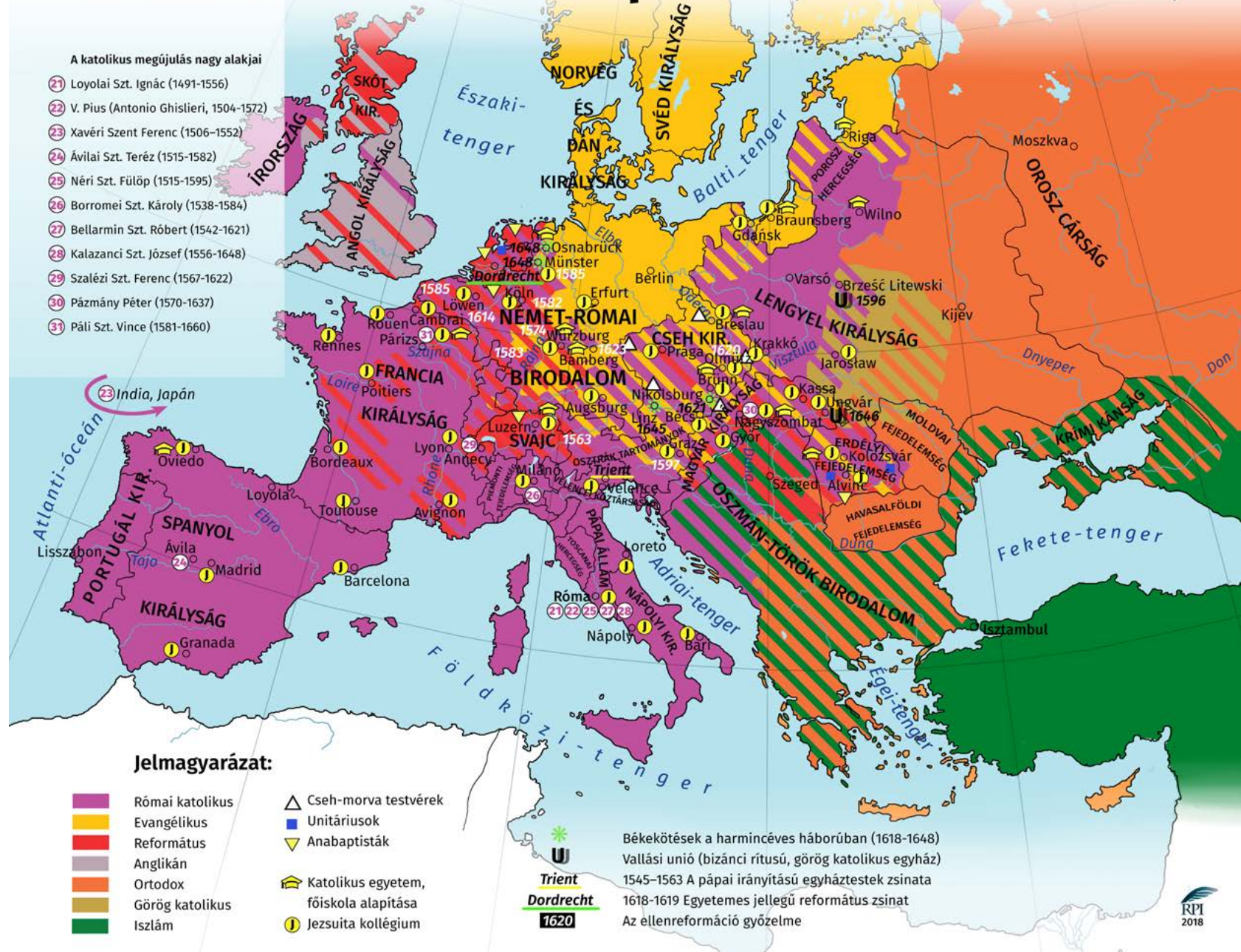
- 1 Erasmus Roterodamus (1466-1536)
- 2 Martin Luther (1483-1546)
- 3 Ulrich Zwingli (1484-1531)
- 4 Thomas Müntzer (1488-1525)
- 5 Thomas Cranmer (1489-1556)
- 6 Philipp Melanchthon (1497-1560)
- 7 Heinrich Bullinger (1504-1575)
- 8 John Knox (1505?-1572)
- 9 Szegeđi Kis István (1505-1572)
- 10 Jean Calvin (1509-1564)
- 11 Michael Servetus (1511-1553)
- 12 Dávid Ferenc (1520?-1579)
- 13 Méliusz Juhász Péter (1532-1572)
- 14 Zacharias Ursinus (1534-1583)
- 15 Caspar Olevianus (1536-1587)

Jelmagyarázat:

Római katolikus	Evangélikus	Református	Anglikán	Ortodox	Cseh-morva testvérek (husziták)	Unitárius (antitrinitárius) központ	Anabaptista központ	Iszlám	Protestáns egyetem, főiskola	Csatahely	Hitvallás	Vallásszabadsággal kapcsolatos nyilatkozat, vallásbéke	Worms Birodalmi gyűlés	1525 A reformáció átvétele

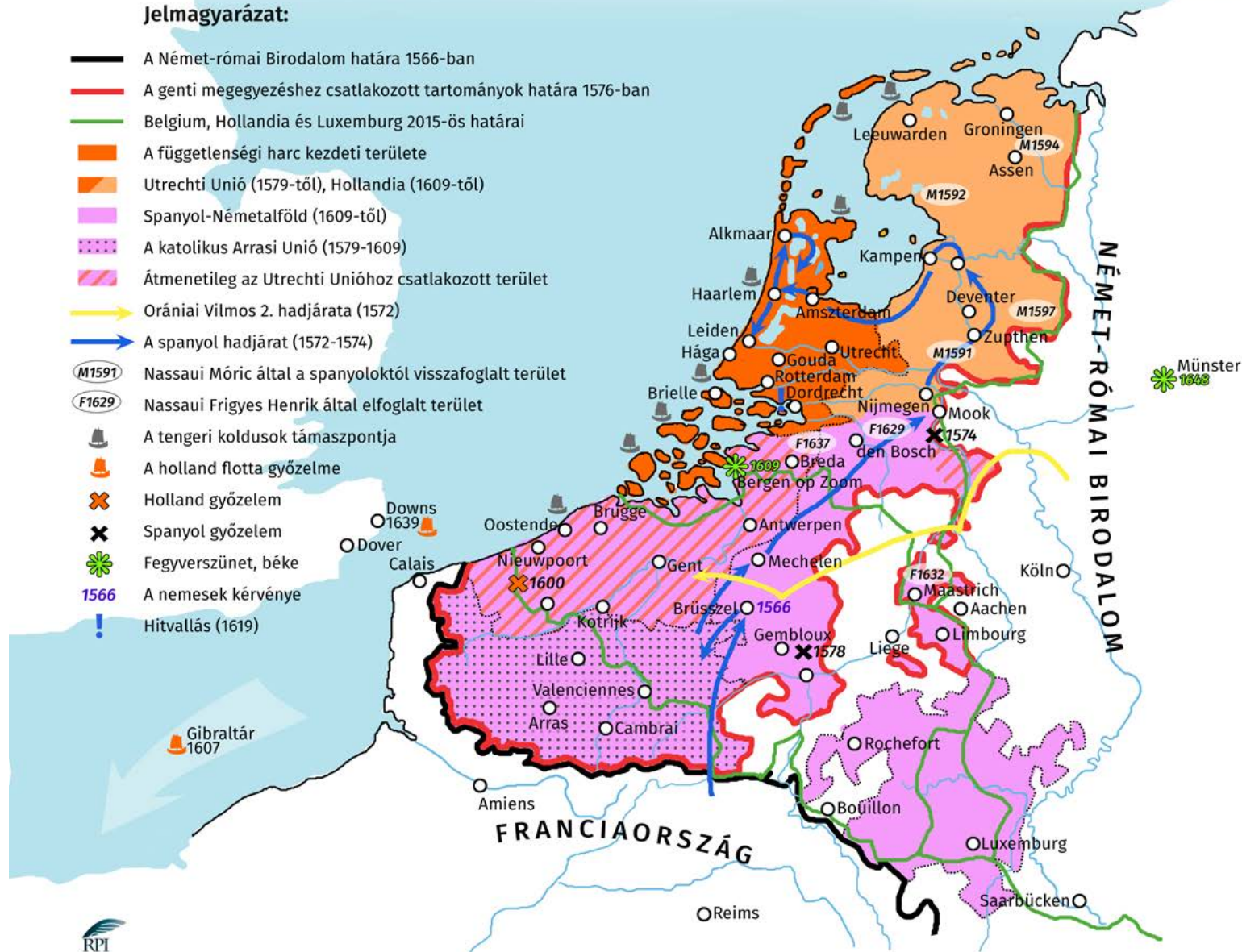
Az ellenreformáció Európában (XVI-XVII. század)

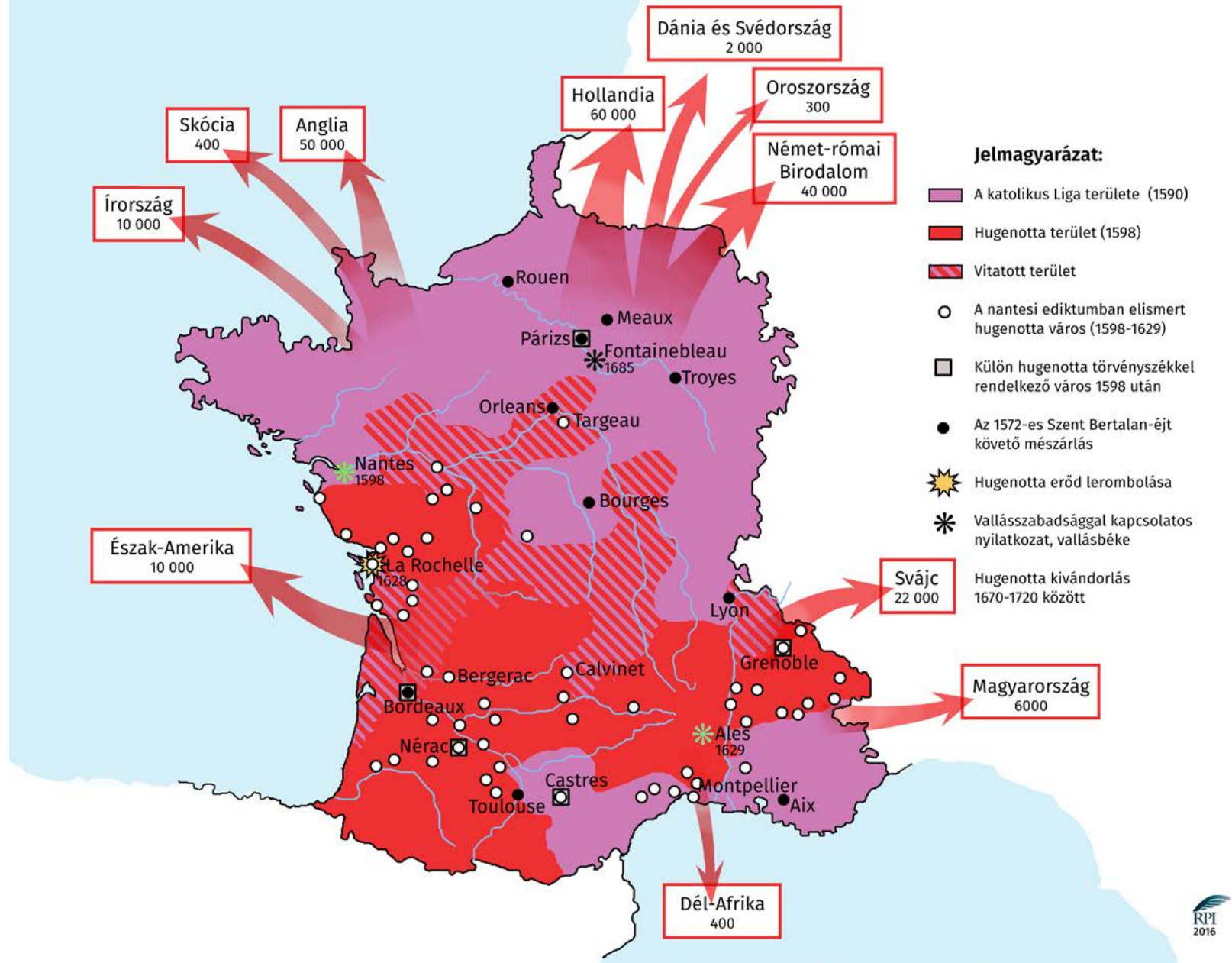
Németalföld szabadságharca (A nyolcvanéves háború, 1566-1648)

Jelmagyarázat:

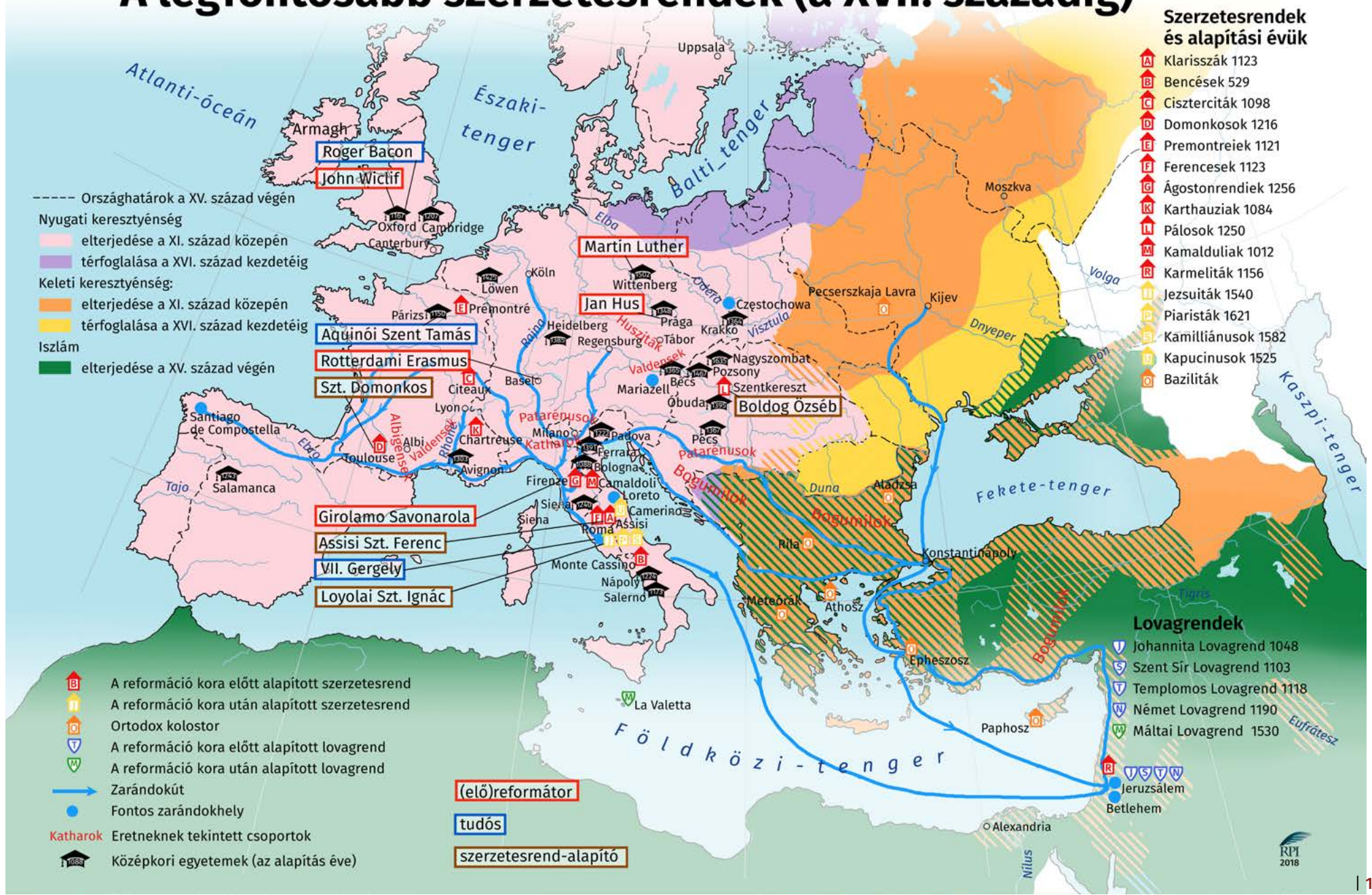
- A Német-római Birodalom határa 1566-ban
- A genti megegyezéshez csatlakozott tartományok határa 1576-ban
- Belgium, Hollandia és Luxemburg 2015-ös határai
- A függetlenségi harc kezdeti területe
- Utrechti Unió (1579-től), Hollandia (1609-től)
- Spanyol-Németalföld (1609-től)
- A katolikus Arrasi Unió (1579-1609)
- Átmenetileg az Utrechti Unióhoz csatlakozott terület
- Orániai Vilmos 2. hadjárata (1572)
- A spanyol hadjárat (1572-1574)
- Nassai Móric által a spanyoloktól visszafoglalt terület
- Nassai Frigyes Henrik által elfoglalt terület
- A tengeri koldusok támaszpontja
- A holland flotta győzelme
- Holland győzelem
- Spanyol győzelem
- Fegyverszünet, béke
- 1566 A nemesek kérénye
- Hitvallás (1619)

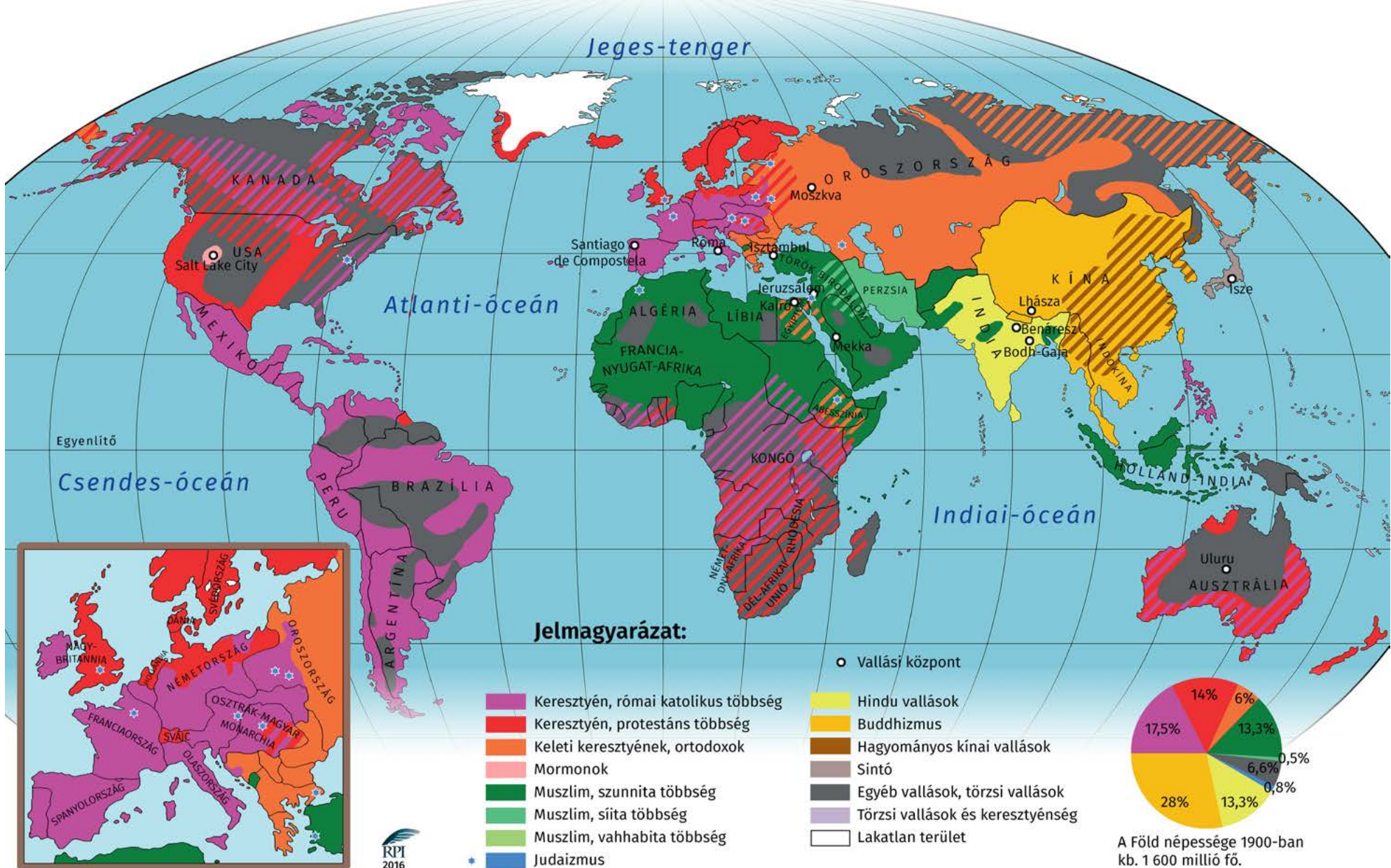
Franciaország vallási helyzete a XVI-XVII. században

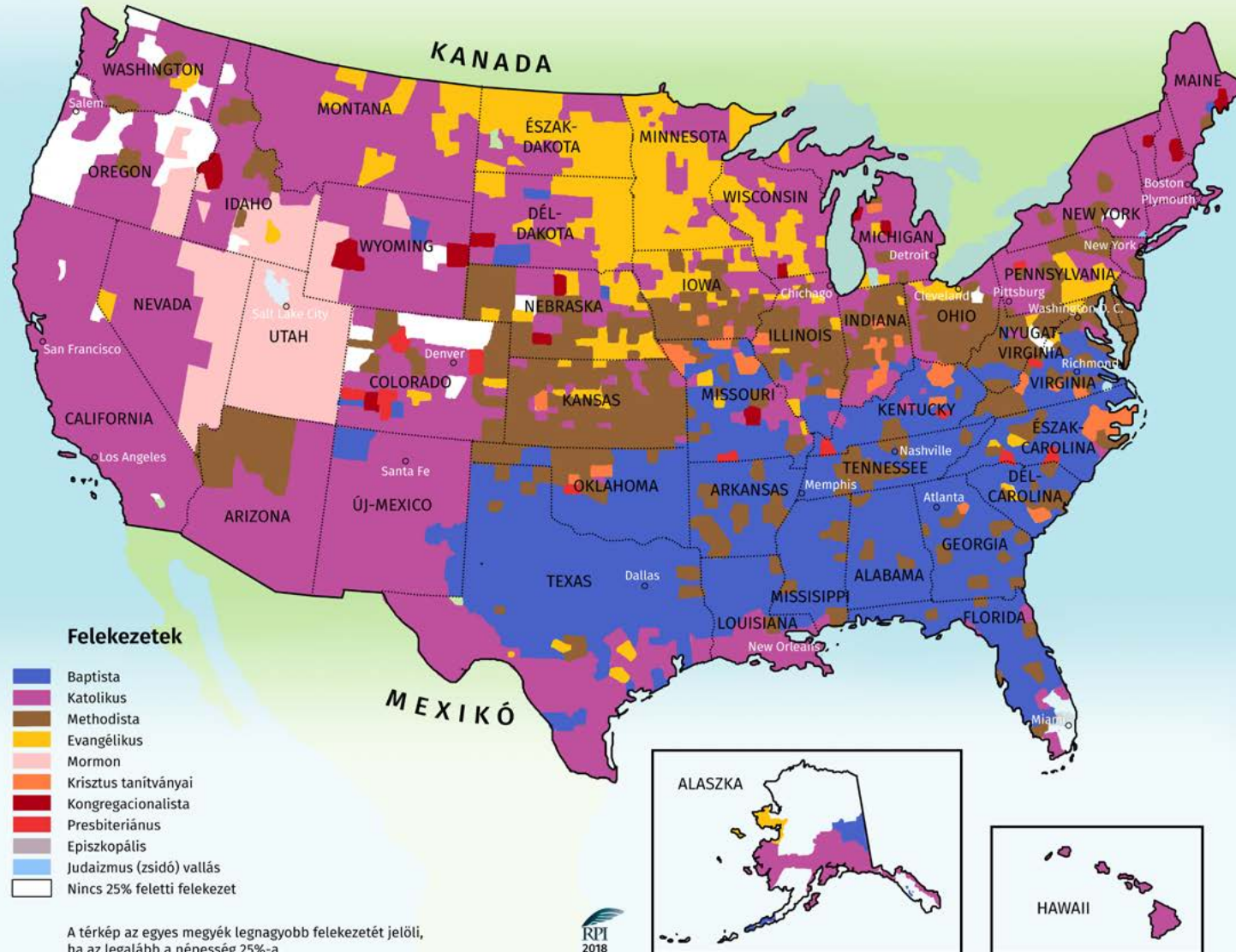
A legfontosabb szerzetesrendek (a XVII. századig)

A világ vallásai 1900 körül

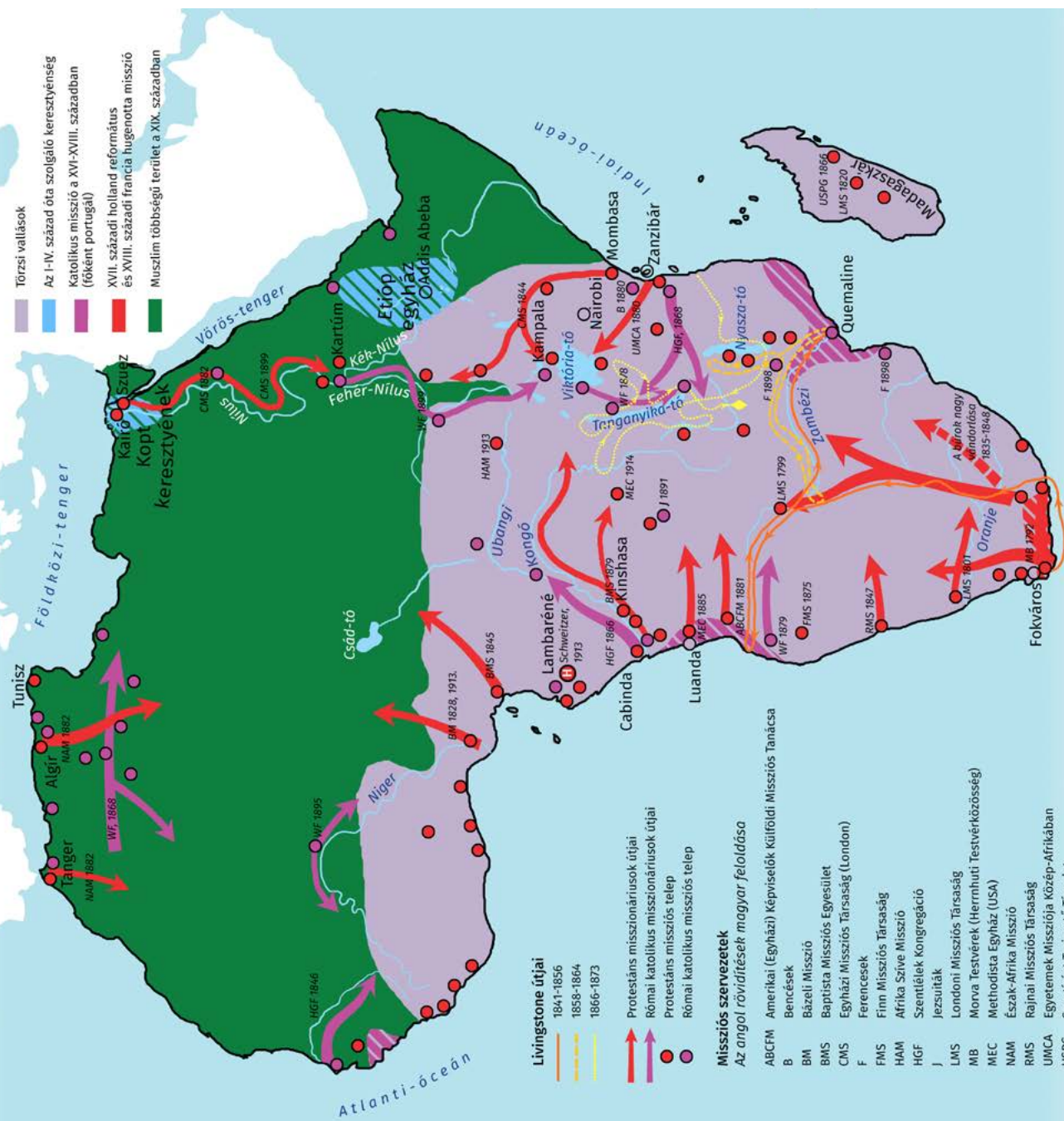
Az Amerikai Egyesült Államok vallási megoszlása 1950 körül

Újkori misszió Afrikában

Területszínek:

- Törzsi vallások
- Az I-IV. század óta szolgáló kereszténység
- Katolikus misszió a XVI-XVIII. században (főként portugál)
- XVII. századi holland református és XVIII. századi francia hugenotta misszió
- Muszlim többségű terület a XIX. században

Livingstone útjai

- 1841-1856
- 1858-1864
- 1866-1873

- Protestáns misszionáriusok útjai
- Római katolikus misszionáriusok útjai
- Protestáns missziós telep
- Római katolikus missziós telep

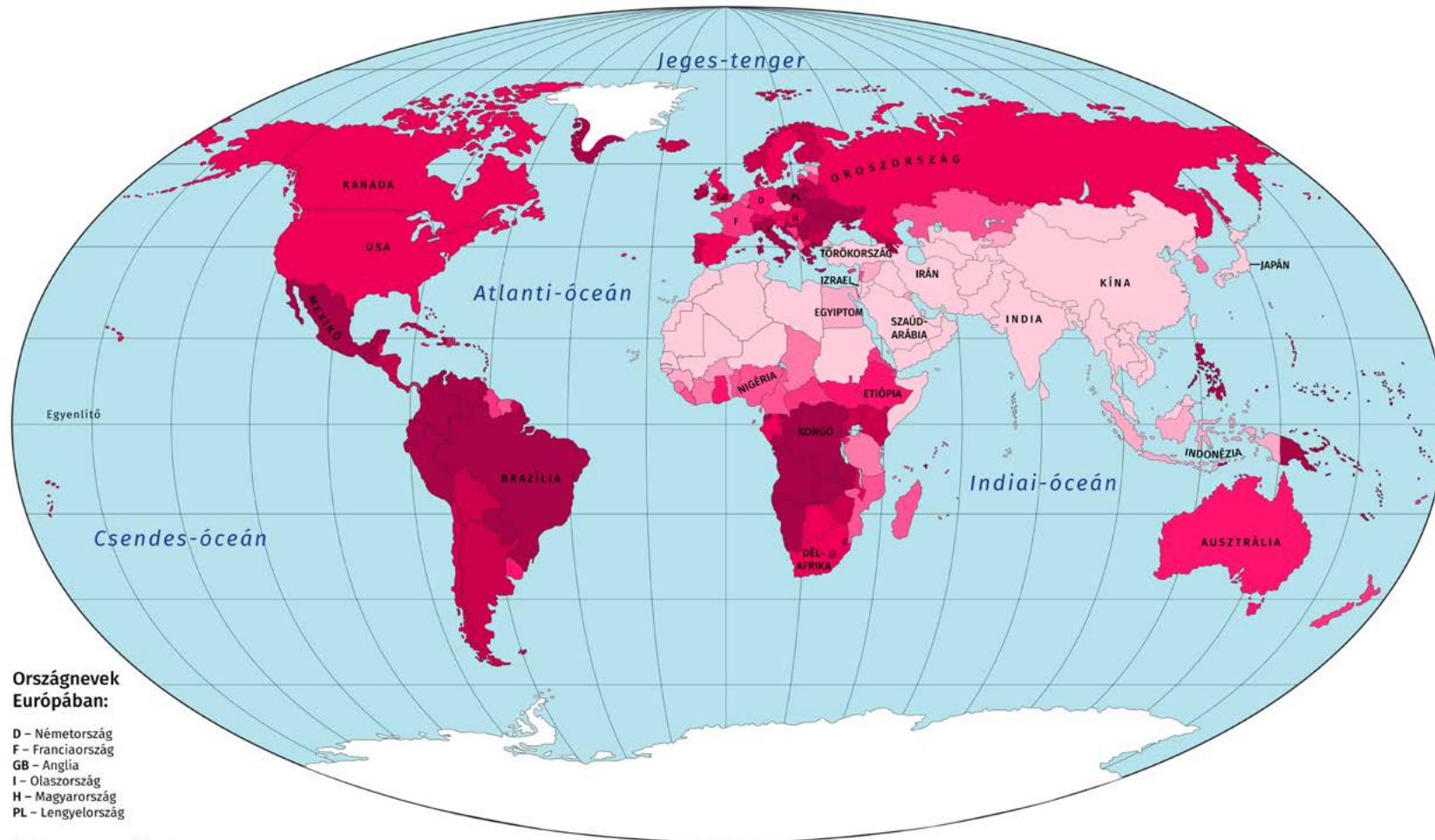
Missziós szervezetek

Az angol rövidítések magyar feloldása

- ABCFM Amerikai (Egyházi) Képviselők Külföldi Missziós Tanácsa
- B Bencések
- BM Bázeli Misszió
- BMS Baptista Missziós Egyesület
- CMS Egyházi Missziós Társaság (London)
- F Ferencesek
- FMS Finn Missziós Társaság
- HAM Afrika Szíve Misszió
- HGF Szentlélek Kongregáció
- J Jezsuiták
- LMS Londoni Missziós Társaság
- MB Monva Testvérek (Herrnhuti Testvérszövetség)
- MEC Methodista Egyház (USA)
- NAM Észak-Afrika Misszió
- RMS Rajnai Missziós Társaság
- UMCA Egyetemes Missziója Közép-Afrikában
- USPG Szentírást Terjesztő Társulat
- WF Fehér Atyák Szerzetesrend

A keresztyének aránya a világ országaiban

(Népszámlálási adatok alapján, 2010 körül)

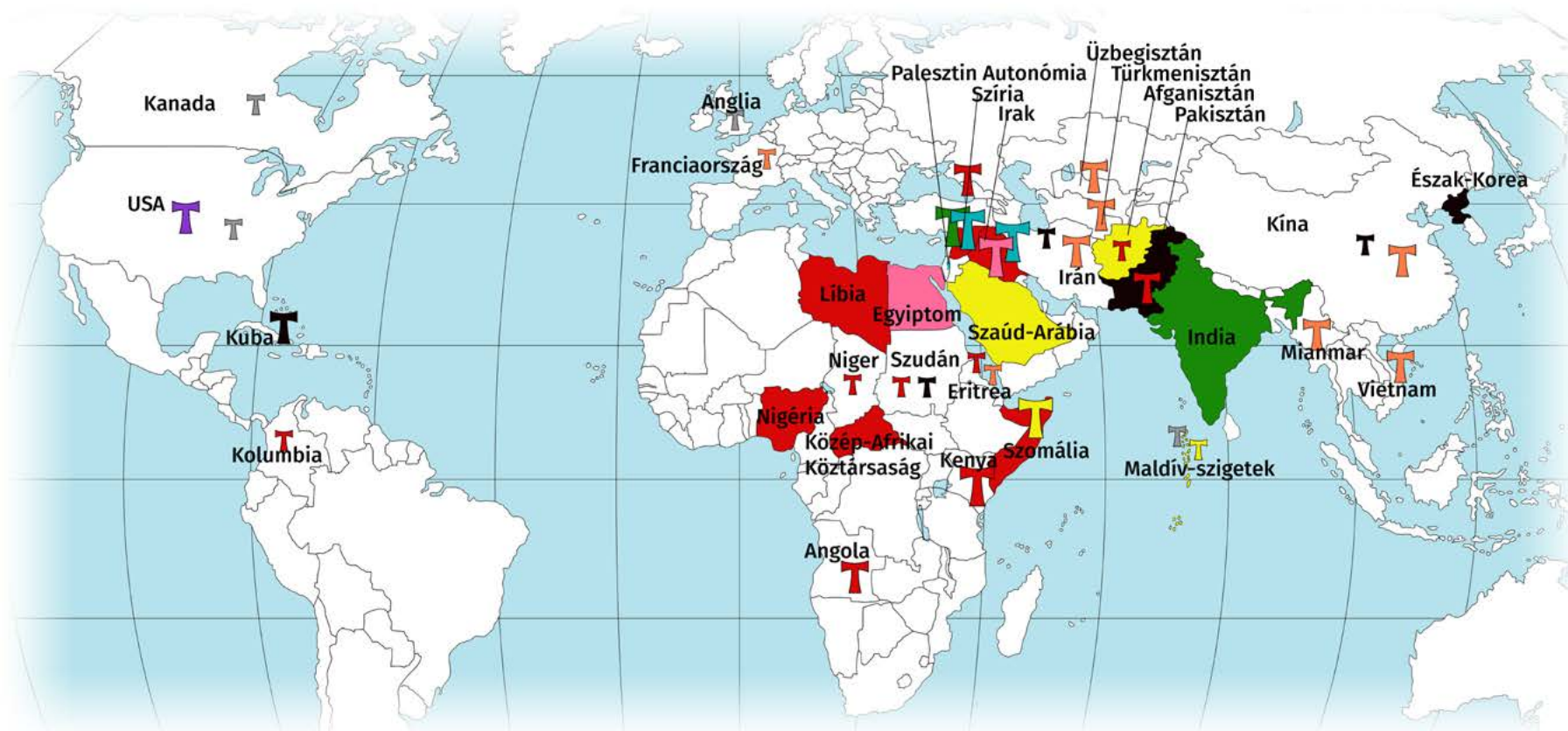
Adatok: [https://en.wikipedia.org/wiki/Christendom_\(2015\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Christendom_(2015))

A világ vallási térképe napjainkban

Keresztyénellenesség, keresztyénüldözés a 2010-es években (példák)

Jelmagyarázat:

- Gyilkosságok
- Börtön, internálás, kényszermunka
- Lincselések, fosztogatások
- Az áttérők büntetése

- Elüldözés
- Erőszak, lányok elrablása, kényszerházasság
- Keresztyéneket támadó átokfutás
- Foglalkozásbeli korlátozás, elbocsátás
- Vallásgyakorlás korlátozása, felügyelete

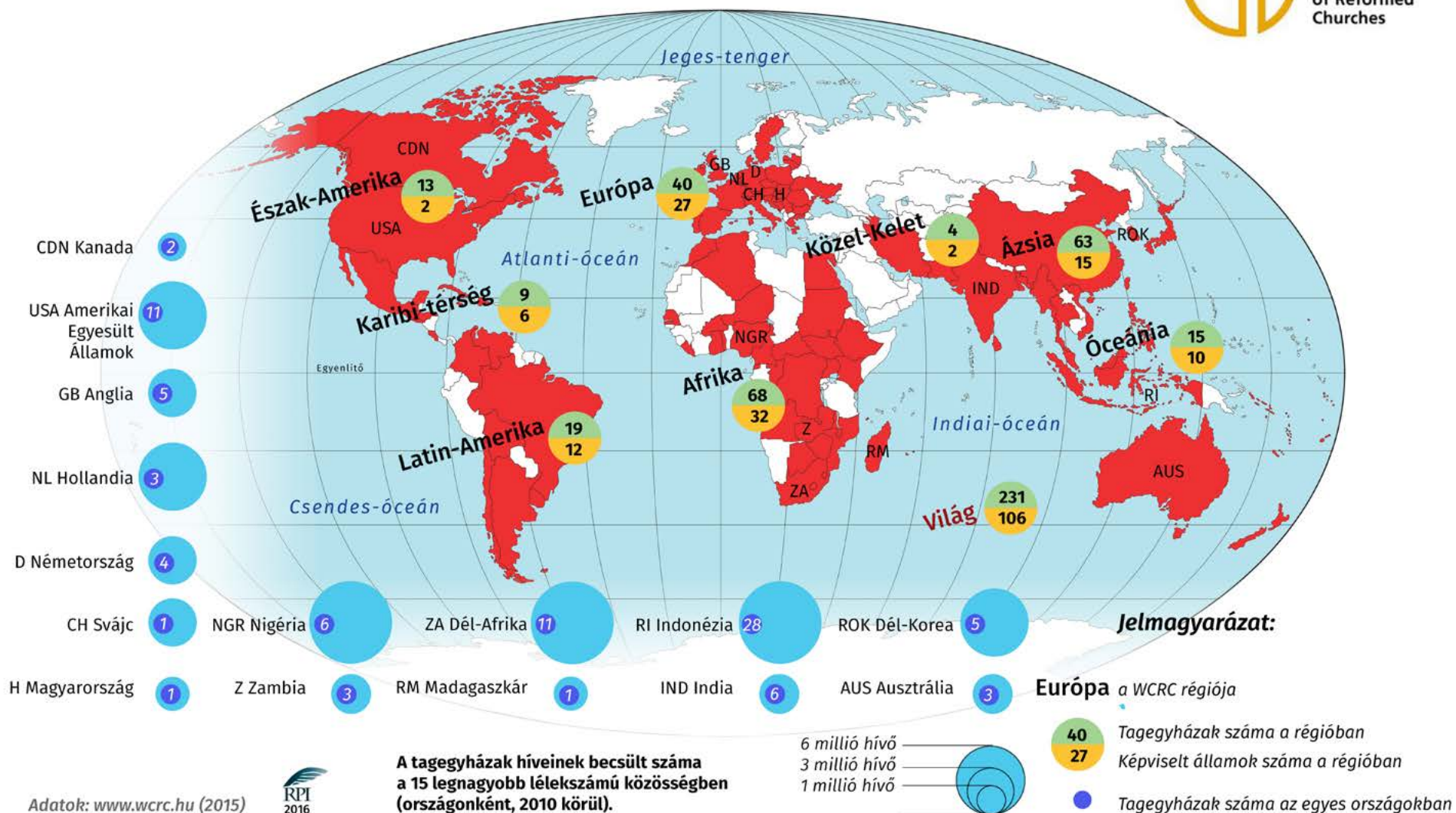
Az ország területe színezett, ha az üldözés jelentős; anarchia illetve az állam aktív / passzív közreműködése is hozzájárul.

Az esetek gyakorisága, súlyossága

Adatok: opendoors.org, csi-magyarorszag.hu; kozbenjaro.blog.hu – 2015.

A Református Egyházak Világközössége tagegyházainak államok szerinti elhelyezkedése

World Communion of Reformed Churches (2015)

Ókeresztyén emlékek a Kárpát-medencében az V. századig

A honfoglaló magyarok vándorlása az írott források értelmezése alapján

A honfoglaló magyarok vándorlására vonatkozó régészeti leletek lelőhelyei

Kalandozások a X. században

A magyar egyházszervezet a XI. században

Magyar misszió a XI-XV. században

A magyarországi reformáció (XVI. század)

Reformátorok, patrónusok

- 1 Petrovics Péter (1485 k. – 1557)
- 2 Oláh Miklós (1493-1568)
- 3 Johannes Honterus (1498 – 1549)
- 4 Nádasdy Tamás (1498 – 1562)
- 5 Dévai Bíró Mátyás (1500 k. – 1545)
- 6 Kálmáncsehi Sánta Márton (1500 k. – 1557)
- 7 Perényi Péter (1502 k. – 1548)
- 8 Sylvester János (1504 k. – 1551 k.)
- 9 Szegedi Kiss István (1505 – 1572)
- 10 Heltai Gáspár (1510 k. – 1574 k.)
- 11 Sztárai Mihály (1510 k. – 1575)
- 12 Huszár Gál (1512-1575)
- 13 Melius Juhász Péter (1532 k. – 1572)
- 14 Bornemissza Péter (1535-1584)
- 15 Károli Gáspár (1535 k. – 1591)
- 16 Szenci Molnár Albert (1574 – 1634)
- 17 Blandrata György (1515 – 1588)
- 18 Dávid Ferenc (1520 k. – 1579)
- 19 Balassi Bálint (1554 – 1594)
- 20 Ecsedi Báthori István (1555-1605)

- Wittenbergi diákok
- 3
 - 5
 - 6
 - 8
 - 9
 - 10
 - 11
 - 12
 - 13
 - 14
 - 15
 - 16

- Jelmagyarázat**
- A Német-római Birodalom határa 1568-ban
 - Országhatárok 1568-ban
 - Református
 - Evangélikus
 - Római katolikus
 - Ortodox
 - Unitárius
 - Iszlám

- 📖 1590 Magyar nyelvű protestáns Szentírás kiadás
- ✳️ Vallásszabadság, vallásbéke
- ⚔️ Protestáns-katolikus hitvita
- ⚔️ Hitvita a protestánsok között
- ✙ Rómához kapcsolódó érsekség, püspökség
- ✙ Működését beszünetelő érsekség, püspökség
- Város, település

- 🗳️ 1552 1560 Zsinat (protestáns zsinat, katolikus zsinat)
- ⚔️ Protestáns hitvallás
- 🏠 Nyomda
- 📖 Iskola
- ➡ Johannes Manlius nyomdájának vándorlása
- ➡ Huszár Gál nyomdájának vándorlása
- ➡ Mantskovits Bálint nyomdájának vándorlása
- ➡ Rómához kapcsolódó érsekség, püspökség áthelyezése

A magyarországi ellenreformáció (XVII. század)

A korszak meghatározó személyiségei

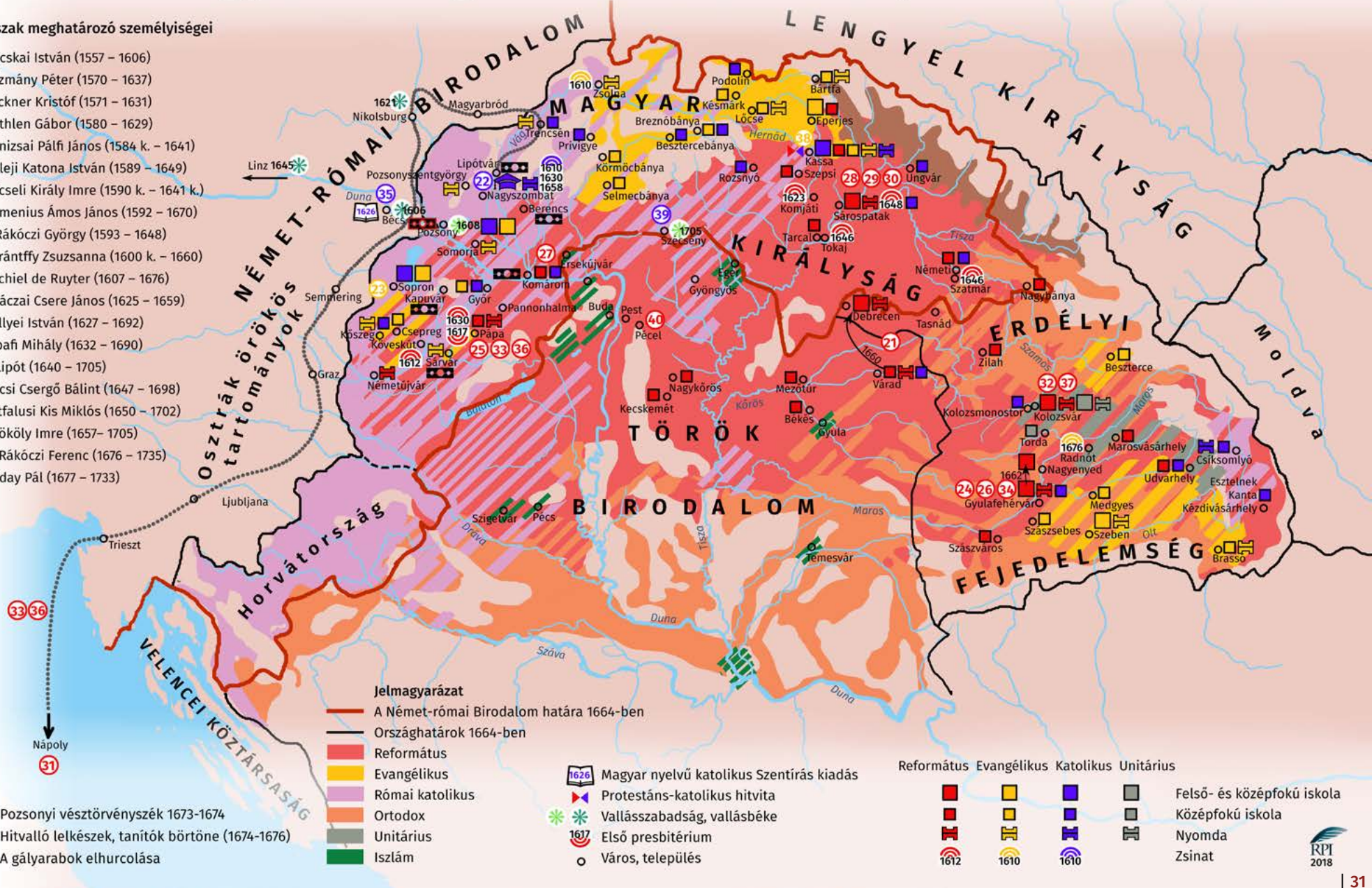
- 21 Bocskai István (1557 – 1606)
- 22 Pázmány Péter (1570 – 1637)
- 23 Lackner Kristóf (1571 – 1631)
- 24 Bethlen Gábor (1580 – 1629)
- 25 Kanizsai Pálfi János (1584 k. – 1641)
- 26 Geleji Katona István (1589 – 1649)
- 27 Péceli Király Imre (1590 k. – 1641 k.)
- 28 Comenius Ámos János (1592 – 1670)
- 29 I. Rákóczi György (1593 – 1648)
- 30 Lorántffy Zsuzsanna (1600 k. – 1660)
- 31 Michiel de Ruyter (1607 – 1676)
- 32 Apáczai Csere János (1625 – 1659)
- 33 Séllyei István (1627 – 1692)
- 34 Apafi Mihály (1632 – 1690)
- 35 I. Lipót (1640 – 1705)
- 36 Kocsi Csergő Bálint (1647 – 1698)
- 37 Tótfalusi Kis Miklós (1650 – 1702)
- 38 Thököly Imre (1657– 1705)
- 39 II. Rákóczi Ferenc (1676 – 1735)
- 40 Ráday Pál (1677 – 1733)

- Pozsonyi vésztörvényszék 1673-1674
- Hitvalló lelkészek, tanítók börtöne (1674-1676)
- A gályarabok elhurcolása

- Jelmagyarázat**
- A Német-római Birodalom határa 1664-ben
 - Országhatárok 1664-ben
 - Református
 - Evangélikus
 - Római katolikus
 - Ortodox
 - Unitárius
 - Iszlám

- Magyar nyelvű katolikus Szentírás kiadás
- Protestáns-katolikus hitvita
- Vallászsabadság, vallásbéke
- Első presbitérium
- Város, település

- Református Evangélikus Katolikus Unitárius
- Felső- és középfokú iskola
 - Középfokú iskola
 - Nyomda
 - Zsinat

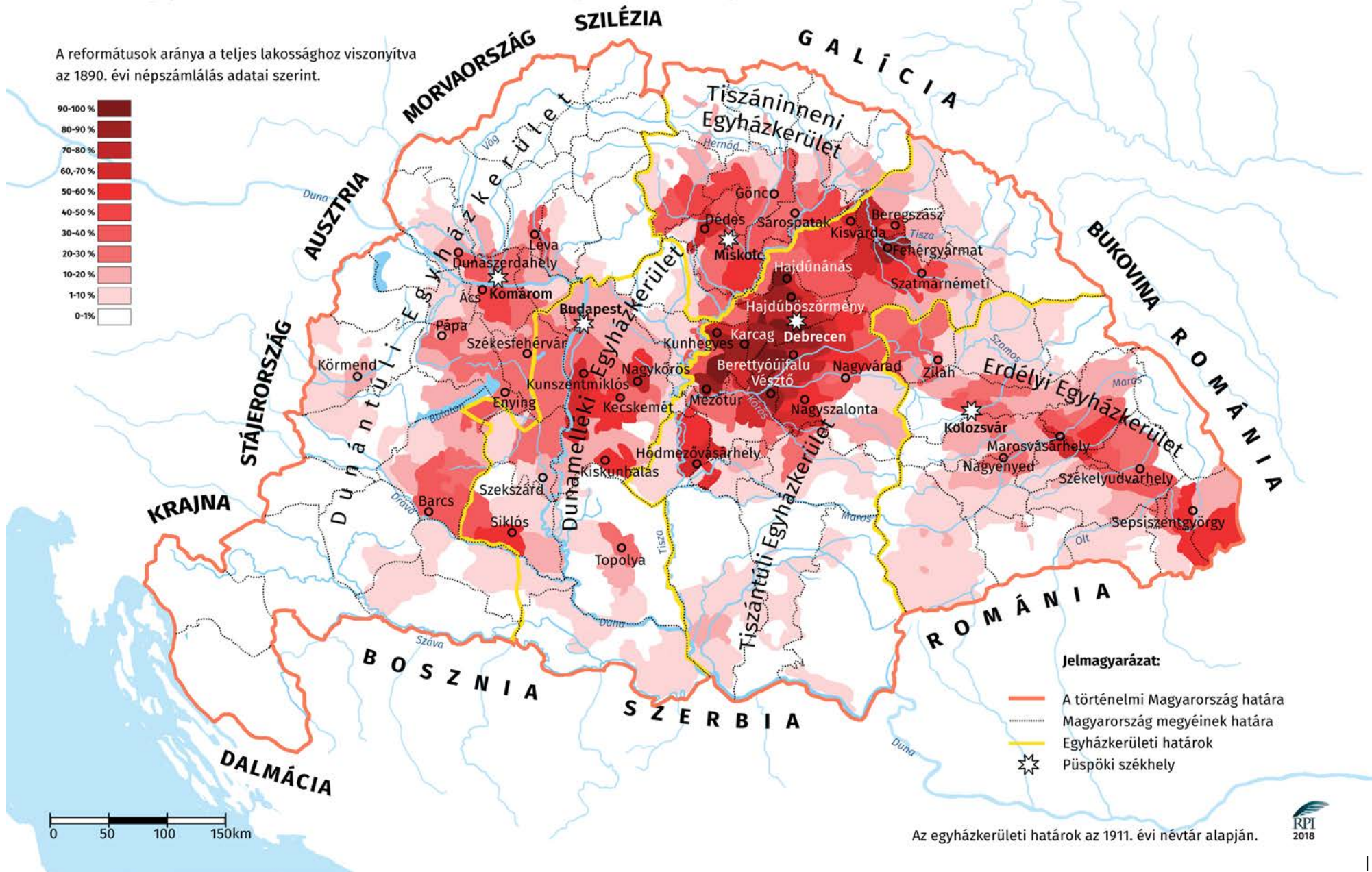
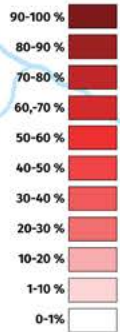

Felső- és középfokú oktatás a Kárpát-medencében (XVIII. század)

A magyar reformátusság a Kárpát-medencében 1890-ben

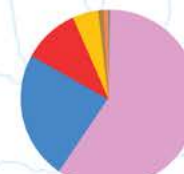
A reformátusok aránya a teljes lakossághoz viszonyítva az 1890. évi népszámlálás adatai szerint.

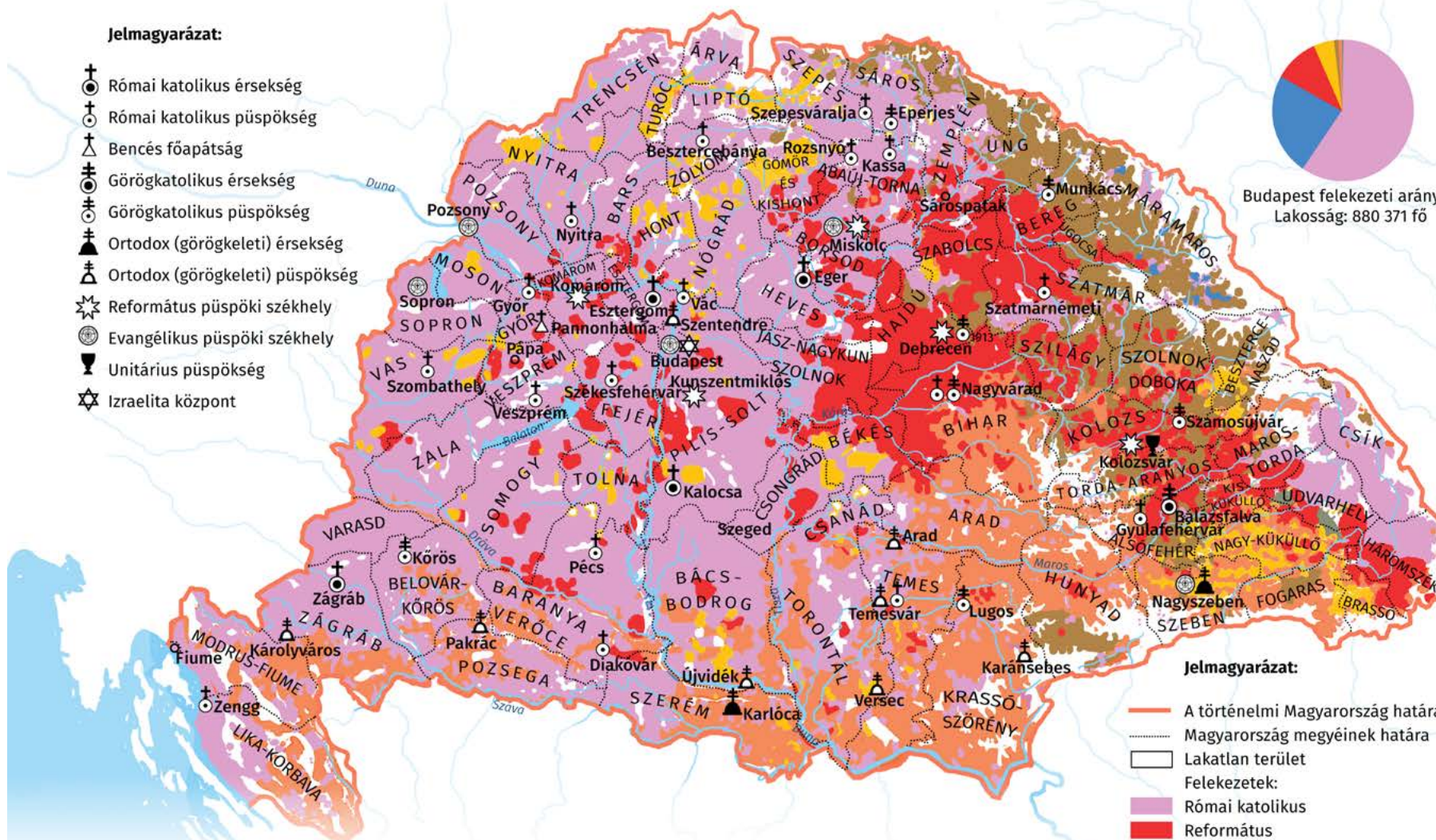
Magyarország vallási viszonyai (1910)

Jelmagyarázat:

- ✝ Római katolikus érsekség
- ✝ Római katolikus püspökség
- ✝ Bencés főapátság
- ✝ Görögkatolikus érsekség
- ✝ Görögkatolikus püspökség
- ✝ Ortodox (görögkeleti) érsekség
- ✝ Ortodox (görögkeleti) püspökség
- ✝ Református püspöki székhely
- ✝ Evangélikus püspöki székhely
- ✝ Unitárius püspökség
- ✝ Izraelita központ

Budapest felekezeti arányai
Lakosság: 880 371 fő

Jelmagyarázat:

- A történelmi Magyarország határa
- Magyarország megyéinek határa
- Lakatlan terület
- Felekezetek:
- ✝ Római katolikus
- ✝ Református
- ✝ Evangélikus
- ✝ Ortodox (görögkeleti)
- ✝ Görög katolikus
- ✝ Izraelita
- ✝ Unitárius

A felekezeti megoszlás adatai az 1910-es népszámlás adatai alapján.
(Az adott járásban többségi felekezet)
Az egyházkerületi székhelyadatok az 1910-es év eleji adatok alapján.

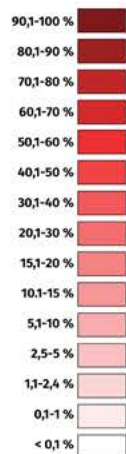

A trianoni béke (1920)

A magyar reformátusság a Kárpát-medencében 2009-ben

A 2000-2007 közötti népszámlásokon a vallási hovatartozásukról nyilatkozók között a magukat reformátusoknak vallóknak a magyar nemzetiségű lakossághoz viszonyított aránya

(Nagy Károly Zsolt
MTA NKI – SRTA kutatás 2009 alapján)

Jelmagyarázat:

- Jelenlegi államhatárok
- A történelmi Magyarország határa
- Magyarország megyéinek határa
- Egyházkerületi határok
- Egyházmegyék határa
- Püspöki székhely
- Tudományos gyűjtemény

A magukat magyarnak vallók számaránya 2009-ben

0 50 100 150km

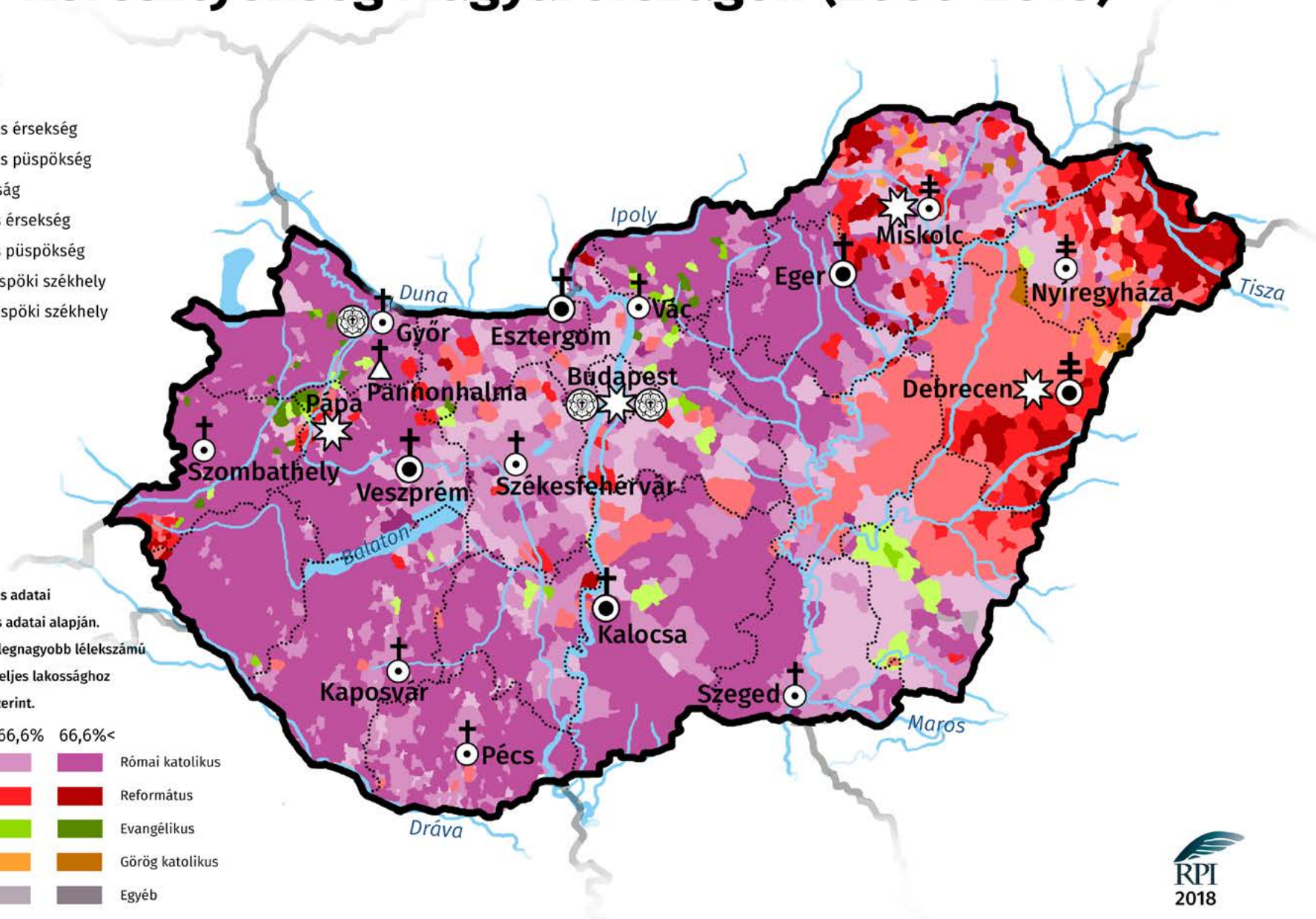
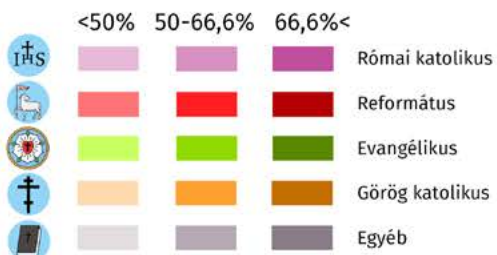

Keresztyénség Magyarországon (2000-2015)

Jelmagyarázat:

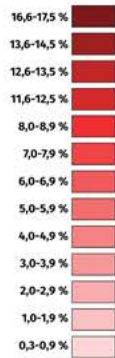
- Római katolikus érsekség
- Római katolikus püspökség
- Bencés főapátság
- Görögkatolikus érsekség
- Görögkatolikus püspökség
- Református püspöki székhely
- Evangélikus püspöki székhely

A felekezeti megoszlás adatai a 2001-es népszámlás adatai alapján. Az adott településen legnagyobb lélekszámú felekezet híveinek a teljes lakossághoz viszonyított aránya szerint.

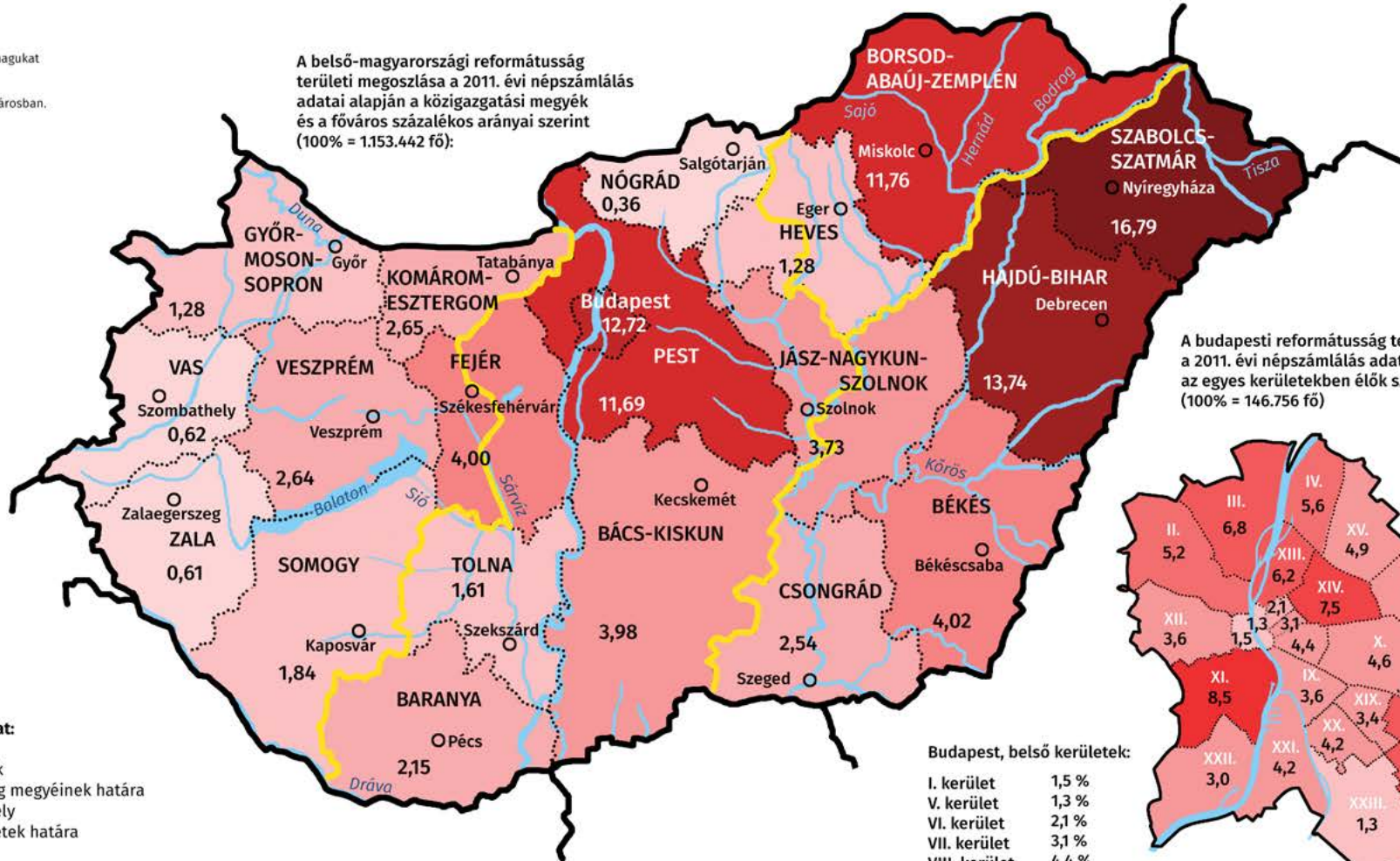

A magyarországi reformátusság területi megoszlása (2011)

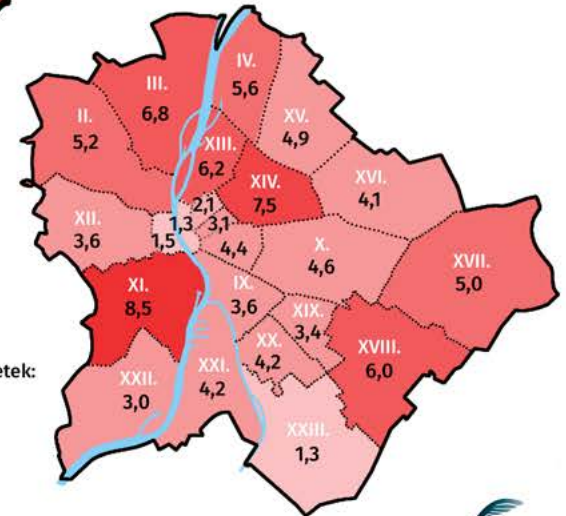
A 2011. évi népszámláláson magukat reformátusoknak vallók területi megoszlása az egyes megyékben és a fővárosban.

A belső-magyarországi reformátusság területi megoszlása a 2011. évi népszámlálás adatai alapján a közigazgatási megyék és a főváros százalékos arányai szerint (100% = 1.153.442 fő):

A budapesti reformátusság területi megoszlása a 2011. évi népszámlálás adatai alapján az egyes kerületekben élők százalékos aránya szerint (100% = 146.756 fő)

Budapest, belső kerületek:

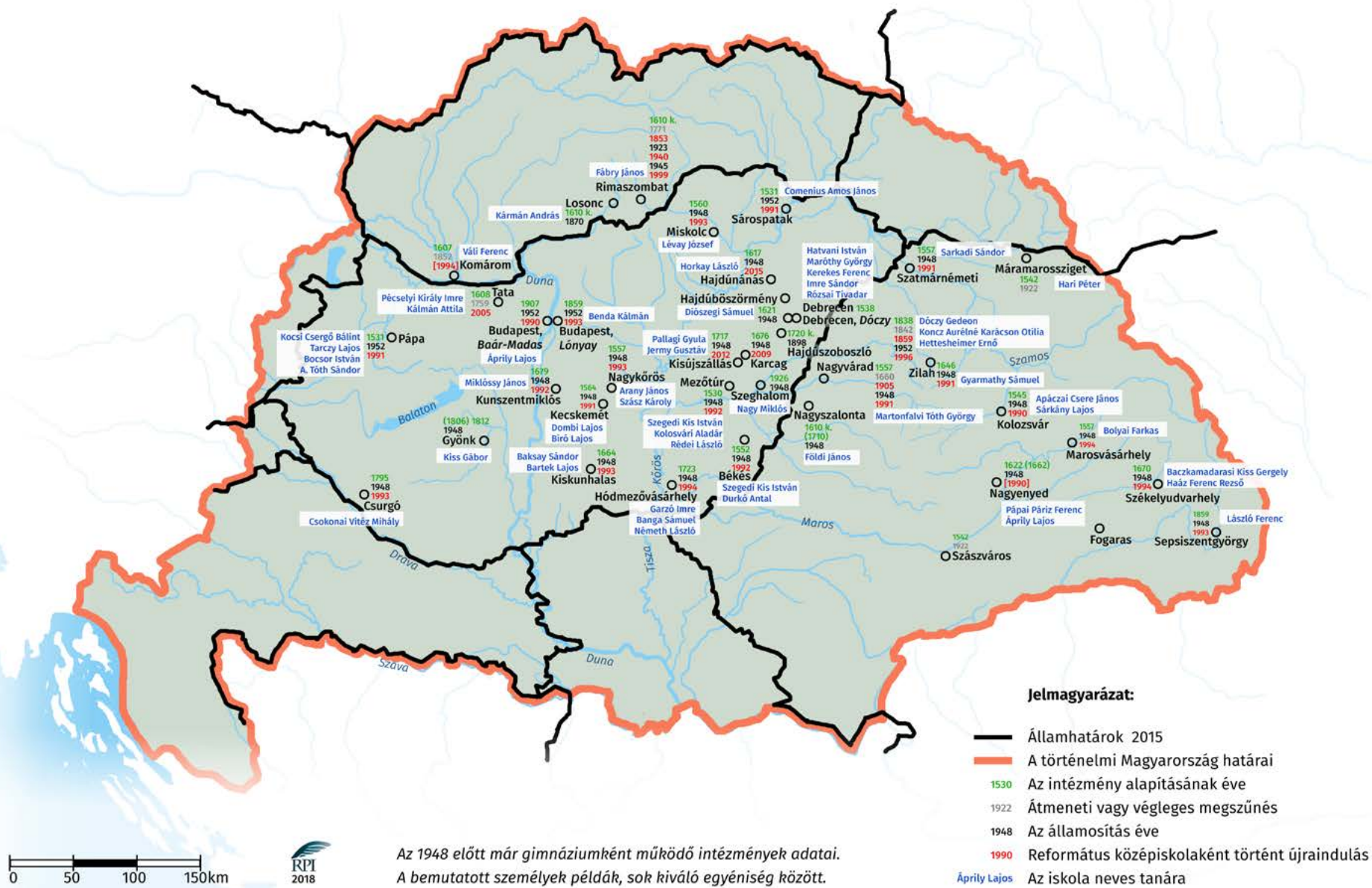
I. kerület	1,5 %
V. kerület	1,3 %
VI. kerület	2,1 %
VII. kerület	3,1 %
VIII. kerület	4,4 %

Jelmagyarázat:

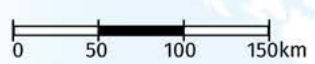
- Államhatárok
- Magyarország megyéinek határa
- Megyeszékhely
- Egyházkerületek határa

BÉKÉS Megyénév
4,02 Százalékos arány

Nevezetes református kollégiumok, neves tanárok

Az 1948 előtt már gimnáziumként működő intézmények adatai.
A bemutatott személyek példák, sok kiváló egyéniség között.

Nevezetes református kollégiumok, híres diákok

Jelmagyarázat

- Államhatárok 2015
- A történelmi Magyarország határai
- püspök
- Nobel-díjas tudós
- olimpiai bajnok
- államfő
- miniszterelnök
- miniszter

Az életpályák, hivatások szinkódja

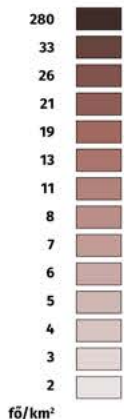
- író, költő, újságíró
- tanár
- lelkész
- tudós (társadalomtudományok)
- tudós (természettudományok), orvos
- sportoló
- színész, zenész, filmrendező
- politikus, közéleti személy
- hitosa
- képzőművész, építész, fényképész, könyvkiadó
- mérnök

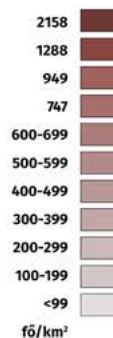
Az 1948 előtt már gimnáziumként működő intézmények adatai.
A bemutatott személyek példák, sok kiváló egyéniség között.

A mai magyar református középiskolák (2018)

A 2011. évi népszámláláson magukat reformátusoknak vallók népsűrűsége az egyes megyékben és a fővárosban (Belső-Magyarország, Országos átlag 12 fő / km²)

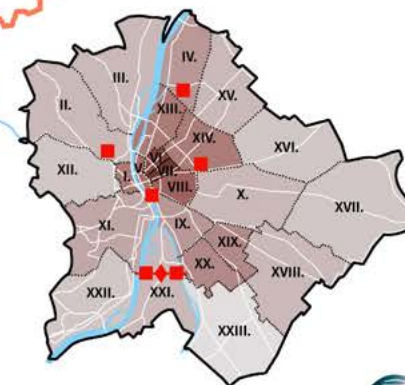

A 2011. évi népszámláláson magukat reformátusoknak vallók népsűrűsége a főváros egyes kerületeiben (Budapest. Átlag 280 fő / km²)

Jelmagyarázat:

- Államhatárok
- A történelmi Magyarország határa
- Magyarország megyéinek határa
- Megyeszékhely
- Egyházkerületek határa
- Gimnázium, református kollégium
- ◆ Szakgimnázium
- ▲ Szakközépiskola
- Felnőttoktatást folytató intézmény
- ◆ Egy intézmény keretei között

Kronológiai áttekintés

EGYHÁZTÖRTÉNET		MAGYAR EGYHÁZTÖRTÉNET	
30 körül	Jézus Krisztus földi szolgálata		
47–64	Pál apostol missziói útjai		
301	Örményország államvallása a keresztyénség	300 körül	Magyarok a Volga-vidéken
303–311	A Diocletianus-féle keresztyénüldözés	302–306	Keresztyénüldözés Pannónia déli részein
313	Constantinus császár milánói ediktuma		
IV-XIII. század	Nesztoriánus misszió Belső-Ázsiában	IV. század	Ókeresztyén síremlékek Sopianae (Pécs) területén
863	Cirill és Metód térítőútjai Közép-Európában	862–970	Magyar kalandozások
		895–907	Magyar honfoglalás
932	A clunyi reformok kezdete (Odo apát)	948–954	Bizánci térítések kezdete a déli magyar területeken
		972–975	Bruno püspök missziós útja a Duna-mentén
988	A kijevi Rusz felveszi a keresztyénséget	996	Pannonhalmi apátság alapítása
		1000/1001	I. István koronázása
1054	A szkizma – a nagy egyházszakadás	1055	Tihanyi apátság alapítólevele
1075	Dictatus Papae (VII. Gergely)	1077–1095	I. László király
1088	A bolognai egyetem megalapítása	1083	I. István szentté avatása
1095	A keresztes hadjáratok meghirdetése	1092	A szabolcsi zsinat
1202–1204	A IV. keresztes hadjárat (Bizánc elfoglalása)	1200 körül	Halotti beszéd keletkezése
1209	A ferences rend megalapítása		
1215	Lateráni zsinat. A pápaság fénykora	1217	II. András keresztes hadjárata
1252	Aquinói Tamás a párizsi egyetem tanára	1250	A pálos rend megalapítása

1309–1377	A pápaság avignoni fogsága	1367	Egyetemalapítás Pécsen (I. Lajos)
1378–1417	A nagy nyugati egyházszakadás	1414–1418	A konstanzi zsinat (Zsigmond király)
1434	A huszita háborúk vége	1440 körül	Huszita bibliafordítás Magyarországon
1453	II. Mohamed elfoglalja Bizáncot		
1455–1456	Gutenberg bibliakiadása	1456	Bátori László bibliafordítása
1516	Rotterdami Erasmus kiadja az Újszövetség görög szövegét	1513	Bakócz Tamás pápajelölt
1517	A reformáció kezdete. Luther Márton 95 tetele	1520	Reformációs prédikációk Sopronban
1530	Az ágostai hitvallás (Melanchthon)	1530	A Mezőtúri Református Kollégium alapítása
1534	Luther német nyelvre fordítja a Bibliát.		
1536	Kálvin: Institutio. Kálvin megérkezése Genfben.	1538	A Debreceni Református Kollégium alapítása
1541	Kálvin visszatérése Genfben.	1541	A török elfoglalja Budát
1555	Az augsburgi vallásbéke		
1559	A genfi Akadémia megalapítása		
1566	A II. Helvét Hitvallás elfogadása (Svájc)	1567	Debreceni Zsinat, a II. Helvét Hitvallás elfogadása
1566–1648	A holland szabadságharc, a nyolcvanéves háború	1568	Vallásszabadság Erdélyben
1589	A moszkvai patriarchátus alapítása	1590	A vizsolyi Biblia kiadása (Károli Gáspár)
1598	A nantes-i ediktum (IV. Henrik)	1606	A bécsi béke (Bocskai István) Szenci Molnár Albert 150 zsoltár
1612	Baptista gyülekezet Londonban (Helwys)	1613–1629	Bethlen Gábor erdélyi fejedelem
1618–1619	A dordrechti zsinat	1617	Az első haza presbitérium Pápán
1620	A zarándok atyák útja Amerikába (Mayflower)	1635	Nagyszombat, jezsuita egyetem alapítása
1685	A nantes-i ediktum visszavonása (XIV. Lajos)	1676	A gályarab prédikátorok megszabadítása
1695	Francke árvaháza Halleban	1705	A szécsényi országgyűlés a vallásszabadságról
1727	A herrnhuti testvérközösség megalakulása (Zinzendorf)	1731	Carolina Resolutio
1740	Vallásszabadság Poroszországban (II. Frigyes)	1739	Kántus alapítása
		1781	Tűrelmi rendelet a Habsburg Birodalomban (II. József)
1784	Az Egyesült Metodista Egyház (USA)	1786	Sziksza György: Keresztyén tanítások és imádságok

1790–1795	Vallásüldözés a forradalmi Franciaországban	1792	A csurgói Kollégium alapítása
1804	Brit és Külföldi Bibliatársulat megalakítása (London)		
	Livingstone újtjai a Zambézi térségében (Afrika)	1841	Buda-pesti Skót misszió
		1848	Vallásügyi törvények (forradalom és szabadságharc)
1855	A Young Men's Christian Association (YMCA) megalakulása	1855	A pesti teológia megalapítása (Károli Református Egyetem jogelődje)
		1859	Protestáns pátens, pátensharc
1865	Az Üdvhadsereg megalakulása (London)	1866	Bethesda kórház megalapítása
1877	A Református Világszövetség megalakulása	1881	Az országos református egyház megalakulása: Ev. Ref. Magyarországi Keresztyén Egyház
1891	Rerum novarum pápai enciklika (XIII. Leó)	1895	Vallásügyi törvény (kultúrharc, állami anyakönyvezés)
1917–1989	Keresztyénüldözés a Szovjetunióban	1920	Trianoni békediktátum
1929	Lateráni egyezmény (Vatikánváros).	1921	Soli Deo Gloria református diákszövetség
1934	A barmeni nyilatkozat (Németország)		
1940	A taizéi közösség alapítása (Roger testvér)	1941–1945	Magyarország a II. világháborúban
1943	Az orosz ortodox egyház korlátozott újjászervezése	1943	Szárszói találkozó
1948	Az Egyházak Világtanácsának megalakulása (Amszterdam)	1948	Egyházi iskolák államosítása. Egyezmény a magyar állam és a Magyarországi Református Egyház között
1962–1965	A II. Vatikáni Zsinat		
1963	Martin Luther King: I have a dream		
1965	A szkizma során tett kiátkozások kölcsönös visszavonása		
1969	Úrvacsora a Holdon (Aldrin)		
1986	A belhari hitvallás (Dél-Afrika)	1990	Törvény a lelkiismereti és a vallásszabadságról. A magyar református köznevelési rendszer újraindulása
		1998	A Magyarországi Református Egyház és Magyarország Kormányának Megállapodása
2010	Református Egyházak Világközössége (World Communion of Reformed Churches)	2009	A Magyar Református Egyház alkotmánya és megalakulása

**Készült a Református Pedagógiai Intézet
katechetikai fejlesztő munkájának részeként.**

Tördelés: Rezessy Szabolcs